

УДК.342.951

Гончаренко Ганна Анатоліївна–

кандидат юридичних наук, доцент,
доцент спеціальної кафедри № 1 «Правові засади державної безпеки»
Інституту підготовки юридичних кадрів для Служби безпеки України
Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого

Hanna A. Honcharenko –

candidate of juridical sciences, associate professor,
assistant professor at special department No. 1 “Legal Principles of the State Security”,
Juridical Personnel Training Institute for the Security Service of Ukraine
Yaroslav Mudryi National Law University
(77 Pushkinska Str., Ukraine, 61024, Kharkiv)

Досвід сполучених штатів америки в управлінні сектору безпеки

У статті розглянуто адміністративно-правові аспекти управління сектору безпеки США, розкрито його структура, з'ясовані особливості повноважень Президента США, окреслено функції Ради національної безпеки США, Ради внутрішньої безпеки та Центрального розвідувального управління США.

Ключові слова: управління сектору безпеки, Стратегія національної безпеки США, Президент США, Рада національної безпеки США, Рада внутрішньої безпеки США, Центральне розвідувальне управління США.

В статье рассмотрены административно-правовые аспекты управления сектора безопасности США, раскрыта его структура, установлены особенности полномочий Президента США, обозначены функции Совета национальной безопасности США, Совета внутренней безопасности и Центрального разведывательного управления США.

Ключевые слова: управление сектора безопасности, Стратегия национальной безопасности США, Президент США, Совет национальной безопасности США, Совет внутренней безопасности США, Центральное разведывательное управление США.

H.A. Honcharenko United States Experience in Security Sector Management

The article discusses certain aspects of the management of the US security sector in the context of administrative legal regulation. It has been established that in the field of national security all management decisions are made by the President of the United States, whose powers are defined in the Constitution. It is revealed that the President of the United States is the head of state, the commander in chief of the armed forces, the chairman of the executive branch, and the main diplomat who is responsible for the state of US relations with other countries. It turned out that the Assistant to the President on National Security Issues, who acts as the coordinator and main adviser, has a special status in the implementation of the national security policy. It has been reinstated that the main law and regulation act in the US Sector of the United States is the United States Law on National Security, the structure of which clearly recognizes the importance of coordinating the national and international presidency of the United States. Indicated the history of the historical development of the national security of the USA. It was found that in the National Security Strategy 2017 (D. Trump) the main areas of US national interests are indicated as: 1) ensuring US security; 2) ensuring US prosperity; 3) maintaining world peace at the expense of military, cybernetic and space security; 4) the expansion of American influence on the planet; 5) an important area is economic security; 6) among the threats to US national security, highlighting certain countries like the Russian Federation, China, Iran.

The author analyzes the powers of the US National Security Council, the US Internal Security Council and the Central Intelligence Agency in the field of national security and discloses their structure. It is emphasized that the development of the US security sector is based on US national values, the US national

idea, effective coordination of various departments has been established, the country's defense capability has been created at the highest level, the country's development and increased US influence in the international arena.

Keywords: Security Sector Administration, US National Security Strategy, US President, US National Security Council, US Internal Security Council, Central Intelligence Agency.

Постановка проблеми. Виникнення нових та поширення вже існуючих загроз, наприклад, таких як тероризм, збройні конфлікти, масове поширення нелегальної зброї, поставило перед державою низку питань, пов'язаних із переглядом курсу національної безпеки та визначенням нових пріоритетних напрямів її розвитку [1]. Крім того, найбільш актуальними у середньостроковій перспективі залишатимуться такі загрози, як: агресивні дії Росії, застосування воєнної сили, а також технологій гібридної війни; тимчасова окупація Російською Федерацією території Автономної Республіки Крим і міста Севастополя та далішні дії щодо дестабілізації обстановки у Балто-Чорноморсько-Каспійському регіоні; розвідувально-підбивна і диверсійна діяльність Російської Федерації, створення і всебічна підтримка маріонеткових квазідержавних утворень на тимчасово окупованій території частини Донецької та Луганської областей; нарощування Російською Федерацією військових угруповань поблизу державного кордону України та на тимчасово окупованій території України, у тому числі розміщенням на півострові Крим тактичної ядерної зброї [1]. До актуальних проблем в управлінні сектору безпеки Стратегію національної безпеки України віднесено неефективність системи забезпечення національної безпеки і оборони України в контексті не сформованості сектору безпеки України (як цілісного функціонального об'єднання, керованого з єдиного центру); інституційну слабкість, непрофесійність, структурну незбалансованість органів сектору безпеки і оборони; корупцію та неефективну систему державного управління [2]. Отже, виклики та актуальні загрози національній безпеці України потребують удосконалення та реформування управління сектору безпеки України із використанням та застосуванням позитивних зарубіжних практик, насамперед країни-членів НАТО, зокрема це стосується вивчення досвіду Сполучених Штатів Америки. Так, Пентагон ухвалив військовий бюджет США

на 2018 рік, який склав \$ 700 млрд. З них \$ 5 млрд будуть витрачені на стримування агресії зі сторони Російської Федерації [3, с.96]. Вищенаведене вказує на актуальність даної роботи та її практичне значення.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питанням вивчення зарубіжного досвіду у сфері національної безпеки та можливостей впровадження його в Україні приділяли увагу такі вчені В. П. Горбулін, Г. Пилипчук, Г. П. Ситник, Н. П. Матюхіна, І. Дудко [4], О. М. Шевчук та ін. Так, Дмитрук П. М. окреслив особливості зарубіжної практики забезпечення безпеки в соціально-економічній сфері [5]; Мосейко А. Г. та Негодченко В. О. з'ясували особливості досвіду Сполучених Штатів Америки щодо публічного адміністрування в сфері національної безпеки [6]; Кириченко І. О. дослідив особливості положень стратегії національної інформаційної безпеки [7]; Тарасенко К. В. провів аналіз конституційного закріплення правового статусу координаційних органів з питань національної безпеки при главах зарубіжних країн [8]; Вонсович О. С. розкрив положення Стратегії національної безпеки США 2017 року в контексті підходів боротьби із пріоритетними викликами та загрозами [9]; Швиданенко Г.О. та Бортнік Є. А. дослідили положення Стратегії національної безпеки США в умовах змін глобального безпекового середовища [10] та ін.

Невирішені раніше проблеми. Однак, зарубіжний досвід управління сектору безпеки не було ретельно досліджено і розкрито, тому в умовах сучасних актуальних викликів та загроз національній безпеці України є потреба його з'ясування в рамках вирішення доцільності можливого застосування. Крім того, розвиток управління сектору безпеки активно відбувався в США, і більшість країн світу та держав-членів ЄС використали окремі законодавчі аспекти управління сектору безпеки США в своїх концепціях та програмах розвитку національної безпеки.

Мета статті: дослідити окремі адміністративно-правові аспекти управління сектору безпеки США щодо встановлення напрямків реалізації концепцій національної безпеки США та функцій окремих органів управління сектору безпеки в рамках вирішення доцільності можливого застосування цього досвіду в Україні.

Виклад основного матеріалу. Найвищий рівень нормативно-правового акту в сфері управління сектором безпеки США після Конституції, належить Стратегії національної безпеки, яку затверджує Президент. Вона є керівним документом для виконавчої гілки влади. За свідченням фахівців-безпекознавців, система забезпечення національної безпеки серед всіх країн світу є найбільш досконало побудована в Сполучених Штатах Америки. Успішність такої побудови базується на нижченаведених особливостях. Дана система має військові переваги над будь-якою іноземною державою або групою держав, а також міцні союзницькі відносини із впливовими державами на міжнародній арені. А самим важливим є те, що США мають таку обороноздатність країни на найвищому рівні, яка дозволяє успішно протистояти будь-яким ворожим та руйнівним діям, що здійснюються відкрито або таємно [10, с. 448]. Одночасно її пріоритетами є національні інтереси з метою забезпечення як зовнішньої, так і внутрішньої політики держави. Стратегічними завданнями проголошено: охорону та захист державної території; утвердження миру, навіть через застосування сили; розвиток країни та посилення впливу США на міжнародній арені. Зазначимо, що система забезпечення національної безпеки США почала створюватись ще у 1947 році на підставі прийнятого Закону «Про національну безпеку» (National Security Act of 1947). Цей закон був основою засад реалізації інструментів для захисту інтересів США у світі. Система забезпечення національної безпеки вирішувала завдання наступального, а не оборонного характеру [11, с.318]. Закон США «Про національну безпеку» (National Security Act of 1947) передбачав утворення Департаменту оборони (Міністерства оборони), а у структурі управління збройними силами – Об'єднаного комітету начальників штабів всіх видів

збройних сил держави. Також було запропоновано створення Ради національної безпеки – координаційно-розпорядчого органу державного управління, що здійснює оцінку і аналіз дипломатичної та розвідувальної інформації, а також доводить її до Президента США. Також було передбачено утворення і Центрального розвідувального управління [12]. У Законі США «Про національну безпеку» перший розділ присвячено координації національної безпеки – тобто управлінню цією системою. Відповідні підрозділи називаються: «Рада національної безпеки», «Керівник Центральної розвідки», «Центральне розвідувальне управління», «Рада безпеки національних ресурсів», «Щорічна доповідь з розвідки» [13, с.134].

В контексті розвитку управління сектору безпеки, слід вказати на етапи розвитку національної безпеки США. Так, Бесонова М. розрізняє три таких етапи, а саме: I. перший період (1950-1960 рр.) – у Законі «Про національну безпеку США» особливу увагу було приділено збройними силами і створенню структури національної розвідки. «Національна стратегія» є вторинною по відношенню до «національної безпеки» і виступає як форма здійснення політики національної безпеки. II. Другий етап (1970-ті роки) – в якому національна стратегія держави США визначалась в двох розуміннях: (1) як система державних стратегічних цілей держави у внутрішньо- і зовнішньополітичних сферах, де були шляхи досягнення цілей на підставі раціонального розподілу ресурсів; а також як (2) стратегія національної безпеки, що характеризує частину політики держави і охоплює питання безпеки країни в усіх сферах. III. Третій етап – характеризується значним розвитком активного просування національної стратегії США (1980-1990 рр.) [14, с.141]. Після подій 9 вересня 2001 р. в м. Нью-Йорк Дж. Буш започаткував формування нової організаційної структури у боротьбі із тероризмом. Так, у жовтні 2001 р. було затверджено Закон «Про боротьбу з тероризмом», в якому було спрощено процедуру отримання правоохоронними органами санкції суду на прослуховування розмов потенційних терористів [15, с. 62-63]. Зрозуміло, що в сучасних умовах існують і інші етапи розвитку національної безпеки США, через те, що

загальноприйнята в США процедура – із виборами Президента США, новообраний Глава держави США представляє свою Стратегію національної безпеки США. З нашої точки зору, доцільно вказати такі періоди розвитку національної безпеки США як з 1991 по 2000 рр., з 2001 по 2009 рр. з 2010 по 2017, а з 2017 року по теперішній час – сучасний період. В подальшому розглянемо окремі положення Стратегії національної безпеки США 2015 та 2017 рр. Так, стратегічне планування безпеки держави є формою стратегічного управління, яка застосовується державами Європейського Союзу і НАТО, а також вивчається та запроваджується новими державами-членами та державами-партнерами [16, с.7]. Наприклад, в «Стратегії національної безпеки США», затвердженій Б. Клінтоном, з'явилися норми про важливість розвитку економічної й енергетичної безпеки, проблеми тероризму, розповсюдження зброї масового знищення, техногенні катастрофи тощо. Поряд із забезпеченням безпеки і процвітання країни, стало важливим просування цінностей демократії у світі. Окрім цього, важливим завданням було ліквідувати потенціал відновлення воєнної небезпеки з боку Росії шляхом позбавлення її впливу у регіоні [17]. Міжнародна стратегія адміністрації Б. Клінтона формувалася на чіткому поділі гравців міжнародної системи на три категорії: 1) демократичне «ядро» (Захід), 2) транзитивні держави, що наближаються до застосування західних цінностей, і 3) країни-парії, щодо яких застосовано позицію «подвійного стримування», тобто застосування силових та інших форм примусу до зміни політичних систем через первинне повалення політичних режимів [18, с.27].

У Стратегії національної безпеки США 2015 року проголошено, що для досягнення світового лідерства як основної мети національної безпеки, вони повинні мати конкретні цілі, які базуються на основоположних інтересах країни. Такими цілями Стратегія національної безпеки США 2015 року визначала: 1) безпеку Сполучених Штатів, їх громадян, а також американських союзників і партнерів; 2) функціонуючу в межах відкритої міжнародної економічної системи міцну, інноваційну та зростаючу національну економіку, завданням якої є формування сприятливих умов для

процвітання держави; 3) повагу універсальних цінностей всередині країни та за кордоном; 4) заснований на верховенстві закону правопорядок, забезпечений панівною роллю США, спрямований на підтримання миру, безпеки та накопичення можливостей щодо реагування на глобальні виклики шляхом більш тісного міжнародного співробітництва [19].

У 2017 р. Д. Трамп представив свою першу Стратегію національної безпеки, в якій було відображено намір управляти державою під гаслом «Америка перш за все» [3, с.94]. Декларується в даній Стратегії, що важливість для США становить сильна і вільна Європа. США пов'язані з Європою однаковими принципами демократії, особистих свобод і проходженням юридичних норм. Європейські країни є найбільш важливими торговими партнерами США. У Стратегії національної безпеки Д. Трампа, вказані 4 головні сфери національних інтересів Сполучених Штатів, які повинні підвищити конкурентоспроможність США на світовій арені: 1) забезпечення безпеки; 2) забезпечення процвітання США; 3) збереження миру в усьому світі за рахунок військової, кібернетичної та космічної безпеки; 4) розширення американського впливу на планеті. Крім того, в Стратегії зазначається, що важливою сферою є економічна безпека [20]. Серед загроз національній безпеці США виділенні окремі країни, це – Російська Федерація, Китай, Іран та ін.

Всі рішення в галузі національної безпеки приймає Президент США, повноваження якого визначені в Конституції США. Президент є главою держави; головнокомандувачем збройними силами; головою виконавчої влади; основним дипломатом, який відповідає за стан відносин США з іншими країнами. Особливий статус у здійсненні політики національної безпеки має помічник Президента з питань національної безпеки, який виступає в якості координатора і основного радника Президента. Виконавчий апарат Президента США складається з 14–16 структур, що включають певні бюро і ради, в тому числі Раду національної безпеки США і Центральне розвідувальне управління, з надання допомоги Президенту в реалізації політики з питань національної безпеки [6, с.325].

Важливе місце в управлінні сектору безпеки США займає Рада національної безпеки (англ. *United States National Security Council*). Це пояснюється не тільки безпосередньою підпорядкованістю цієї структури Президентові США, а й закріпленою за нею функцією координації діяльності інших відомств, причетних до формування та реалізації зовнішньої політики держави, залишаючись при цьому головним дорадчим органом при президентові [21, р.47]. Функції Ради національної безпеки – «надавати поради Президентові щодо внутрішньої, міжнародної та воєнної політики, які належать до сфери національної безпеки, а також сприяти ефективній кооперації військових служб та управлінь в уряді щодо питань національної безпеки» [13, с.134].

Безпосередньо засідання Ради національної безпеки країни проводяться під головуванням Президента США, враховуючи що Рада національної безпеки – це головний консультативний орган державного управління при Президентові Сполучених Штатів для вирішення проблем національної безпеки і зовнішньої політики з його головними радниками з питань національної безпеки та членами Кабінету, що одночасно є частиною Виконавчого апарату Президента США. На засідання Ради національної безпеки залучаються регулярні учасники (постійні та непостійні члени Ради), серед них: віцепрезидент (постійний), державний секретар (постійний), міністр оборони (постійний), радник з національної безпеки (непостійний), а також міністр фінансів (непостійний) [22].

Голова Об'єднаного комітету начальників штабів є постійним військовим радником Ради національної безпеки (англ. *United States National Security Council*). Директор національної розвідки є постійним радником з розвідки та директор національного бюро з контролю за обігом наркотиків є постійним радником з контролю за наркотиками. Керівник апарату президента, радник президента і помічник президента з економічної політики також регулярно запрошуються на засідання Ради національної безпеки. Генеральний прокурор і директор Бюро менеджменту та бюджету запрошуються для участі в нарадах, на які виносяться питання, що відносяться до

сфери їх обов'язків. Керівники інших агентств, офісів та відомств державного управління, а також виконавчих установ, і інші високопосадовці, можуть запрошуватися на засідання Ради національної безпеки у разі необхідності [22].

Неформальними учасниками системи забезпечення національної безпеки США є засоби масової інформації.

А Головною структурою в Раді національної безпеки США є Національне розвідувальне співтовариство США, яке налічує понад 150 тис. співробітників. Його основна функція полягає в забезпеченні керівництва країни достовірною інформацією для вирішення завдань зовнішньої політики, використання збройних сил, прийняття рішень в кризових ситуаціях, керівництва збройними силами [7, с.210]. До структури розвідувального співтовариства входять: Центральне розвідувальне управління, Розвідувальне управління Міністерства оборони і Управління національної безпеки; розвідувальні сектори Державного департаменту, Міністерства юстиції, енергетики та казначейства; Національна розвідувальна служба і Центральний офіс з іміджу [6, с.326].

Досліджуючи досвід США у сфері забезпечення національної безпеки щодо публічного адміністрування вчений Мосейко А. Г. визначив основні риси у системі забезпечення національної безпеки в США і порівняв Раду національної безпеки США із Службою безпеки України, при цьому виділив такі відмінності, притаманні США: 1) звернення до вирішення внутрішніх проблем США, 2) важливість національних цінностей та національної ідеї; 3) інформація розвідувальних органів США доводиться до всіх уповноважених структур, які відповідальні за прийняття рішень та має адресну спрямованість; 4) положення Стратегії національної безпеки США присвячено окремим регіонам світу та наданню переваги забезпеченню своїх національних інтересів в Європі і Євразії; 5) реалізовано ефективну координацію різних відомств у сфері забезпечення національної безпеки; 6) використання наукового потенціалу аналітичних центрів у формуванні політики у сфері національної безпеки і підготовці високопрофесійних кадрів для роботи в

адміністрації Президента і апараті Конгресу [23, с.150].

Рада внутрішньої безпеки США (анг. *United States Homeland Security Council*) – ще один консультативний орган при Президентові США, створений у 2001 р., завданнями якого є забезпечення координації усіх заходів, пов'язаних із національною безпекою, між виконавчими відомствами та агентствами, а також сприяння ефективній реалізації усієї політики внутрішньої безпеки [24]. Центральне розвідувальне управління (анг. *Central Intelligence Agency*) – є незалежним агентством, що відповідає за надання розвідувальних даних з питань національної безпеки. Основною функцією даного Управління є збір і аналіз інформації про діяльність іноземних організацій і громадян. Це основний орган зовнішньої розвідки і контррозвідки США [25].

Висновки. В основі розвитку управління сектору безпеки США базисом є національні цінності США, національна ідея США, налагоджена ефективна координація різних відомств, створена обороноздатність країни на найвищому рівні, розвиток країни та посилення впливу США на міжнародній арені. В сфері управління сектором безпеки керівним документом є Стратегія національної безпеки США, яку затверджує Президент. Всі рішення в галузі національної безпеки приймає Президент США, повноваження якого визначені в Конституції. Виконавчий апарат Президента США складається близько із 15 органів, які структурно складаються із бюро і ради. Основне

місце займає Рада національної безпеки США/United States National Security Council, яка має надавати поради Президентові щодо внутрішньої, міжнародної та воєнної політики, з питань, що належать до сфери національної безпеки, а також сприяти ефективній координації військових служб та управлінь в уряді щодо питань національної безпеки. На засідання Ради національної безпеки залучаються регулярні учасники (постійні та непостійні члени Ради).

Головною структурою у Раді національної безпеки США є Національне розвідувальне співтовариство США, якому підпорядковане Центральне розвідувальне управління/Central Intelligence Agency, відповідальне за збір і аналіз розвідувальних даних з питань національної безпеки. Важливе місце також займає і Рада внутрішньої безпеки США/United States Homeland Security Council, що забезпечує координацію усіх заходів, пов'язаних із національною безпекою, між виконавчими відомствами та агентствами у сфері внутрішньої безпеки.

Тож, досвід управління сектором безпеки США свідчить про налагоджену ефективну координацію різних відомств безпекової сфери, узгоджену на законодавчому рівні, що певною мірою може бути використано для нормативно-правового удосконалення правового підґрунтя (щодо забезпечення єдиного керівництва) сектору безпеки України.

Список використаних джерел:

1. Про рішення Ради національної безпеки і оборони України від 4.03.2016 р. «Про Концепцію розвитку сектору безпеки і оборони України»: Указ Президента України від 14.03.2016 р. № 92/2016. URL.<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/92/2016#n2> (дата звернення: 19.05.2020).
2. Про рішення Ради національної безпеки і оборони України від 06.05. 2015 р. «Про Стратегію національної безпеки України»: Указ Президента України від 26.05.2015 р. № 287/2015. URL. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/287/2015> (дата звернення 27.05.2020).
3. Буденный А. А. Стратегия национальной безопасности Трампа. *Вестник науки и образования*. 2018. Т. 1. №. 1 (37). С. 94–96.
4. Дудко І. Рада національної безпеки в системі зовнішньої політики США. *Політичний менеджмент*. 2006. № 2. С. 156-166.
5. Дмитрук П. М. Особливості зарубіжної практики забезпечення безпеки в соціально-економічній сфері. URL. <http://www.academy.gov.ua/ej/ej12/txts/10dpmses.pdf> (дата звернення 27.05.2020).

6. Мосейко А. Г., Негодченко В. О. Досвід Сполучених Штатів Америки щодо публічного адміністрування в сфері національної безпеки. *Право і суспільство*. 2019. № 4. С. 323–329.
7. Кириченко І. О. Чинник «м'якої сили» у стратегіях національної інформаційної безпеки США. *Актуальні проблеми міжнародних відносин*. 2011. Вип. 102(1). С. 209-218.
8. Тарасенко К. В. Характеристика конституційного закріплення правового статусу координаційних органів з питань національної безпеки при главах зарубіжних країн. *Вісник Національної академії державного управління при Президентові України. Серія : Політичні науки*. 2016. № 1. С. 87-92.
9. Вонсович О. С. Стратегія національної безпеки США 2017 р.: нові підходи щодо боротьби із пріоритетними викликами та загрозами. *Гілея: науковий вісник*. 2018. Вип. 129. С. 332-334.
10. Швиданенко Г. О., Бортнік Є. А. Стратегія національної безпеки США в умовах змін глобального безпекового середовища. *International security in the frame of modern global challenges: collection of scientific works*. Vilnius, 2018. Р. 446– 455.
11. Єжєєв М., Ніколаєнко С., Устименко О. Підготовка офіцерського корпусу та фахівців у сфері національної безпеки в США. Досвід для України. *Вісник Національної академії державного управління при Президентові України*. 2009. Вип. 2. С. 314-323.
12. Про національну безпеку: Закон США URL. <https://uk.wikipedia.org>. (дата звернення 27.05.2020).
13. Біденко А. Законодавчі аспекти управління національною безпекою за рубежом. *Політичний менеджмент*. 2006. №. 3. С. 132-140.
14. Бессонова М. Стратегії національної безпеки США пост-біполярної епохи: головні регіональні виміри загроз американським інтересам. *Гілея : науковий вісник*. 2013. № 75. С. 141-144.
15. Келих А. О. Концепції застосування військової сили в системі державної політики національної безпеки США. *Державне управління: теорія та практика*. 2013. № 2. С. 62-68.
16. Сурков О. А., Саганюк Ф. В., Мірошниченко В. Я. Досвід формування стратегічних документів США в секторі безпеки. *Збірник наукових праць Центру воєнно-стратегічних досліджень НУОУ імені Івана Черняхівського*. 2016. №. 2. С. 6-11.
17. Jewett A.W., Turetzky M.D. Stability and Change in President Clinton's Foreign Policy Beliefs, 1993-1996. *Presidential Studies Quarterly*, 1998. 28(3). URL: <http://www.sfu.ca/moens/Clinton.htm> (дата звернення 27.05.2020).
18. Лакішик Д. Зовнішньополітичні акценти та пріоритети стратегії задіяності та розширення адміністрації Б. Клінтона. *Американська історія та політика*. 2017. № 3. С. 21-29.
19. Стратегія національної безпеки США (анотований переклад) URL: http://narfu.ru/aan/Encyclopedia_Arctic/us_strategy_febr2015.pdf. (дата звернення 27.05.2020).
20. Trump D. National Security Strategy of the United States of America. December 2017. Washington: The White House, 2017. 68 p.
21. After the End. Making U. S. Foreign Policy in the Post-Cold War World. / Ed. by Scott J. M. Durham and London: Duke University Press, 1998. 427 p.
22. Рада національної безпеки США. URL. <https://uk.wikipedia.org/wiki> (дата звернення 28.05.2020).
23. Мосейко А. Г. Публічне адміністрування у сфері національної безпеки України: дисер. на здоб.... канд. юрид. наук: 12.00.07. Запорізьк. нац. ун.-тет, Запоріжжя, 2019. 220 с.
24. Homeland Security Presidential Directive-1. October 29, 2001. URL: <https://fas.org/irp/offdocs/nspd/hspd-1.htm> (дата звернення: 27.09.2020).
- Central Intelligence Agency. <https://www.cia.gov/ru/about-cia/index.html> (дата звернення: 27.09.2020)

References:

1. Pro rishennia Rady natsionalnoi bezpeky i oborony Ukrainy vid 4.03.2016 r. "Pro Kontseptsiuu rozvytku sektoru bezpeky i oborony Ukrainy": Ukaz Prezydenta Ukrainy vid 14.03.2016 r. № 92/2016. URL.<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/92/2016#n2> (data zvernennia: 19 .05.2020).

2. Pro rishennia Rady natsionalnoi bezpeky i oborony Ukrainy vid 06.05. 2015 r. “Pro Stratehiu natsionalnoi bezpeky Ukrainy”: Ukaz Prezydenta Ukrainy vid 26.05.2015 r. № 287/2015. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/287/2015> (data zvernennia 27.05.2020).
3. Budennyi A. A. Stratehiia natsionalnoi bezopasnosti Trampa. *Vestnyk nauky y obrazovaniia*. 2018. T. 1. №. 1 (37). S. 94–96.
4. Dudko I. Rada natsionalnoi bezpeky v systemi zovnishnoi polityky SShA. *Politychni menedzhment*. 2006. № 2. S. 156-166.
5. Dmytruk P. M. Osoblyvosti zarubizhnoi praktyky zabezpechennia bezpeky v sotsialno-ekonomichnii sferi. URL: <http://www.academy.gov.ua/ej/ej12/txts/10dpmes.pdf> (data zvernennia 27.05.2020).
6. Moseiko A. H., Nehodchenko V. O. Dosvid Spoluchenykh Shtativ Ameryky shchodo publichnoho administruvannia v sferi natsionalnoi bezpeky. *Pravo i suspilstvo*. 2019. № 4. S. 323–329.
7. Kyrychenko I. O. Chynnyk “m’iakoi syly” u stratehiakh natsionalnoi informatsiinoi bezpeky SShA. Aktualni problemy mizhnarodnykh vidnosyn. 2011. Vyp. 102(1). S. 209-218.
8. Tarasenko K. V. Kharakterystyka konstytutsiinoho zakriplennia pravovoho statusu koordynatsiinykh orhaniv z pytan natsionalnoi bezpeky pry hlavakh zarubizhnykh krain. *Visnyk Natsionalnoi akademii derzhavnoho upravlinnia pry Prezydentovi Ukrainy*. Serii : Politychni nauky. 2016. № 1. S. 87-92.
9. Vonsovych O. S. Stratehiia natsionalnoi bezpeky SShA 2017 r.: novi pidkhody shchodo borotby iz priorytetnykh vyklykamy ta zahrozamy. *Hileia: naukovyi visnyk*. 2018. Vyp. 129. S. 332-334.
10. Shvydanenko H. O., Bortnik Ye. A. Stratehiia natsionalnoi bezpeky SShA v umovakh zmin hlobalnoho bezpekovooho seredovyscha. *International security in the frame of modern global challenges: collection of scientific works*. Vilnius, 2018. P. 446–455.
11. Yezheiev M., Nikolaenko S., Ustymenko O. Pidhotovka ofiterskoho korpusu ta fakhivtsiv u sferi natsionalnoi bezpeky v SShA. Dosvid dlia Ukrainy. *Visnyk Natsionalnoi akademii derzhavnoho upravlinnia pry Prezydentovi Ukrainy*. 2009. Vyp. 2. S. 314-323.
12. Pro natsionalnu bezpeku: Zakon SShA URL: <https://uk.wikipedia.org>. (data zvernennia 27.05.2020).
13. Bidenko A. Zakonodavchi aspekty upravlinnia natsionalnoiu bezpekoiu za rubezhem. *Politychni menedzhment*. 2006. №. 3. S. 132-140.
14. Bessonova M. Stratehiia natsionalnoi bezpeky SShA post-bipoliarnoi epokhy: holovni rehionalni vymiry zahroz amerykanskym interesam. *Hileia : naukovyi visnyk*. 2013. № 75. S. 141-144.
15. Kelykh A. O. Kontseptsii zastosuvannia viiskovoi syly v systemi derzhavnoi polityky natsionalnoi bezpeky SShA. *Derzhavne upravlinnia: teoriia ta praktyka*. 2013. № 2. S. 62-68.
16. Surkov O. A., Sahaniuk F. V., Miroshnychenko V. Ya. Dosvid formuvannia stratehichnykh dokumentiv SShA v sektori bezpeky. *Zbirnyk naukovykh prats Tsentru voienno-stratehichnykh doslidzhen NUOU imeni Ivana Cherniakhovskoho*. 2016. №. 2. S. 6-11.
17. Jewett A.W., Turetzky M.D. Stability and Change in President Clinton’s Foreign Policy Beliefs, 1993-1996. *Presidential Studies Quarterly*, 1998. 28(3). URL: <http://www.sfu.ca/moens/Clinton.htm> (data zvernennia 27.05.2020).
18. Lakishyk D. Zovnishnopolitychni aktsenty ta priorytety stratehi zadiianosti ta rozshyrennia administratsii B. Klinton. *Amerykanska istoriia ta polityka*. 2017. № 3. S. 21-29.
19. Stratehiia natsionalnoi bezpeky SShA (anotovanyi pereklad) URL: http://narfu.ru/aan/Encyclopedia_Arctic/us_strategy_febr2015.pdf. (data zvernennia 27.05.2020).
20. Trump D. National Security Strategy of the United States of America. December 2017. Washington: The White House, 2017. 68 p.
21. After the End. Making U. S. Foreign Policy in the Post-Cold War World. / Ed. by Scott J. M. Durham and London: Duke University Press, 1998. 427 r.
22. Rada natsionalnoi bezpeky SShA. URL: <https://uk.wikipedia.org/wiki> (data zvernennia 28.05.2020).
23. Moseiko A. H. Publichne administruvannia u sferi natsionalnoi bezpeky Ukraini: dyser. na zdob.... kand. yuryd. nauk: 12.00.07. Zaporizk. nats. un.-tet, Zaporizhzhia, 2019. 220 s.
24. Homeland Security Presidential Directive-1. October 29, 2001. URL: <https://fas.org/irp/offdocs/nspd/hspd-1.htm> (data zvernennia: 27.09.2020).
25. Central Intelligence Agency. <https://www.cia.gov/ru/about-cia/index.html> (data zvernennia: 27.09.2020).